

EEN DAG UIT HET LEVEN VAN TINKERBEL

Het krankzinnige verhaal van mijn psychose

IMKE GILSING

ten have

IMKE GILSING

Een dag uit
het leven van
Tinkerbel

Het krankzinnige verhaal van mijn psychose

th ten have

Inhoud

Voorwoord	15
Deel I – Jelle & Tinkerbel	33
Deel II – Waanzin in <i>Neverland</i>	67
Deel III – PAAZ-vakantie bij Kapitein Haak	221
Nawoord	437
Dankwoord	447

1

Jelle

Het is liefde op het eerste gezicht. Net als bij mijn ouders. Jelle Brandt Corstius presenteert het populaire televisieprogramma *Zomergasten*.

Heel Nederland is er vol van. ‘Hij is te jong, te onervaren,’ schrijven de kranten in hun recensies. Ik lees dat hij voor zijn eerste uitzending een picknick organiseert in het Oosterpark, om zijn publiek beter te leren kennen. Het klinkt sympathiek en fris. De presentator van het spraakmakende televisieprogramma, die met een kledingstuk en een pan pastasalade in een Amsterdams park gaat zitten om erachter te komen wat de mensen bezighoudt. Misschien ziet Jelle Brandt Corstius zijn kans schoon om op die manier wat nieuwe vrienden te maken of een leuke vrouw te ontmoeten. Volgens de bladen is hij ’s lands meest begeerde vrijgezel. Bij *Pauw en Witteman* vroegen ze zich af hoe dat kon en nodigden hem uit. Jelle deed de zaak af door uit te leggen dat hij, tijdens zijn correspondentenschap voor een krant in Rusland, lange tijd een relatie had gehad met een Russische vrouw die Marina heette, maar dat het onvoorspelbare, hysterische karakter van de Russische vrouw geen match was gebleken met het rustige polderkarakter van een Hollandse jongen.

Tot zover mijn informatie over Jelle Brandt Corstius. Zijn mateloos populaire documentaires over Rusland, waar weke-

lijks meer dan één miljoen Nederlanders voor thuisbleven, *Van Moskou tot Magadan* en *Van Moskou tot Moermansk*, heb ik nooit gezien. Dennis, mijn ex, wees me er eens op, zei dat het echt iets voor mij was. Ik had geen idee dat hij misschien de man in kwestie bedoelde. Ik vond de titel weinig interessant, de presentator onbekend (wat een gekke naam!) en Rusland boeide me niet veel. Behalve de film *Belovy* van Victor Kossakovsky, over twee gekke oudjes op het Russische platteland, een broer en zus, die elkaar het leven zuur maken én dol op elkaar zijn. Ik kan er geen genoeg van krijgen.

De formule van *Zomergasten* is simpel. Een bekende Nederlander mag drie uur lang zelfgekozen film- en televisiefragmenten van commentaar voorzien.

Maarten 't Hart is te gast. Ik heb niet veel met hem en herinner me dat ik zijn boeken op de middelbare school, verplichte kost voor Nederlands, moeilijk leesbaar vond. Ondanks mijn desinteresse in Maarten 't Hart en mijn onbekendheid met Brandt Corstius trekt de manier waarop Jelle zijn kwetsbaarheid etaleert in *Zomergasten* mijn aandacht. 'U bent oud, ik ben jong,' zegt hij. 'Er is een generatiekloof tussen ons. Ik heb besloten niet alle fragmenten van tevoren te kijken. Ik sta er onbevangen in.'

Zo, die zit!

Geen vooraf opgestelde vragenlijst of diepgaande intellectuele verhandelingen om punten mee te scoren. Gewoon een jongen met een open blik, die luistert, vragen stelt en benieuwd is naar de belevingswereld van de man tegenover hem. Zo zit ik zelf ook in elkaar.

De avond vult zich met hilarische beelden en verhalen. Ik zit aan de buis gekluisterd. 't Hart verwondert; hij heeft meer humor en passie dan ik dacht. Naast het schrijverschap wijdt hij zijn leven aan het bestuderen van de paringsdrift van stekelbaarsjes. Op levensgrote schermen in de studio zien we hoe het stekelbaarsvrouwtje een tunneltje bouwt van groene slierten,

haar eitjes daarin legt en vervolgens wacht tot het stekelbaarsmannetje door het tunneltje zwemt om de eitjes te bevruchten. Over de betekenis van deze vrijage voor de mensheid wordt een dik uur, met smaak, doorgepraat.

Ook deelt Maarten 't Hart zijn meest bijzondere televisiefragment met het Nederlands publiek. De scène speelt zich af in een Britse kroeg. Drie herdershonden rennen het café in, springen met hun voorpoten op de bar, openen één voor één wagenwijd hun bek, waarna de cafébaas vanachter de tap ieder een flinke straal ijswater toe spuit. Zo laven de honden hun dorst en spuitwater-obsessie.

Mijn eerste indruk van Jelle Brandt Corstius vormt zich via de stekelbaarsjes en de herdershonden van Maarten 't Hart. Een ontmoeting die mij nieuwsgierig maakt. Ik wil de wereld van Jelle leren kennen en bedenk mij na de uitzending dat een collega mij diezelfde zomer ook een boek van hem heeft gegeven. Hij zei, net als mijn ex: 'Brandt Corstius is echt wat voor jou. Hij beschrijft zijn bizarre reizen met zoveel humor, je zult er veel in herkennen.'

Waarom al die mannen mij op het spoor van Jelle willen brengen is mij een raadsel. Ik ben niet op zoek naar verhalen van andere reizigers. Toch nam ik, uit beleefdheid, het boek aan, bedankte mijn collega Warden vriendelijk en legde het op de stapel naast mijn bed. Ik vind het niet aardig om het hem meteen terug te geven, dus ben ik van plan het een tijdje te houden en het dan ongelezen terug in zijn postvak te schuiven. Uiteraard wel met een briefje 'Bedankt, goed boek!' erop.

Er is iets met het boek. Het raakt me niet. Op de kaft staat een met sneeuw bedekte toendra met een merkwaardige rode deur, die op een kier staat. Boven de deur staat zijn naam en de titel van het boek: *Rusland voor gevorderden. Berichten van een overlever*. Het enige woord dat me raakt in de titel is overlever. Daar heb ik wel wat mee. Ik heb er zelfs nog niet doorheen gebladerd. Terwijl ik zo van boeken lezen hou.

Na de uitzending van *Zomergasten* kruip ik in bed, prop twee kussens in mijn rug, trek het dekbed hoog op en lees het boek in één ruk uit. Ik moet me inhouden om niet bij iedere bladzijde een ezelsoor te vouwen. Dit is een tic van me, een herinnering zodat ik weet dat daar iets stond wat ik belangrijk vond en ik het makkelijker terug kan vinden. Bij interessante boeken leidt dit tot onbegrijpelijke origamikunst voor buitenstaanders. Als vouwen niet genoeg is, onderstreep ik ook hele passages met potlood. Het uitlenen van mijn boeken is hierdoor zo goed als onmogelijk geworden.

Rusland voor gevorderden is een feest van herkenning. Ik heb in tijden niet zo gelachen bij het lezen van een boek. Zijn zelfspot en relativiseringsvermogen tijdens het afzien in het buitenland zijn grenzeloos en aanstekelijk. Jelle is net als ik vrijwillig en vol enthousiasme in een land gaan wonen waar hij niets van de cultuur begrijpt, zich als een marsmannetje op de maan voelt en toch de tijd van zijn leven heeft. Hij bloeit op bij ontberingen en nieuwe avonturen, net als ik. Wij zijn verslaafd aan de adrenaline van het onbekende. Zijn kracht is alles met verbazing en verwondering gadeslaan en je er voluit aan overgeven.

Het is basisregel nummer één in de antropologie.

Ik ben onder de indruk van zijn manier om met het vreemde in contact te komen. Waar ik zelf graag de boel observeer en in stilte smul van alle levensecht geworden waanzin in de landen waar ik woon, gaat Jelle er als een speer op af. Als hij bij een temperatuur van -15 graden Celsius vanuit zijn appartement een vrouwtje over straat ziet lopen met een varken aan een touw, rent Jelle naar beneden om te vragen waarom zij dat doet. Zelf zou ik haar lekker haar gang laten gaan en denken: 'Goh, interessant. Een vrouw die haar varken uitlaat!' De aantrekkingskracht, eenrichtingsverkeer uiteraard, groeit.

Zo komt Jelle in mijn leven.

De dagen daarna laat hij me niet los. Ik denk regelmatig aan hem en herlees gretig een aantal passages uit zijn boek. Hij

heeft ook een website, waar ik zijn e-mailadres vind. Ik besluit hem een bericht te sturen, een bedankje. Iets wat ik nooit eerder heb gedaan, een e-mail sturen naar een wildvreemde schrijver. Het bericht luidt als volgt:

4 augustus 2010 (titel: dankjewel)

Hoi Jelle,

Zes weken geleden had ik nog nooit van jou gehoord.

Ik lees nu jouw boek Rusland voor gevorderden. Berichten van een overlever. Van een collega gekregen, hij zei: 'Dat is echt iets voor jou.' Zet ik de televisie aan vorige week zondag: presenteer je Zomergasten. Een andere collega meldt ineens dat hij een nieuwe klus heeft: het monteren van Zomergasten...

Je bent ineens overal!

Ik wil je bedanken want het is lang geleden dat ik:

- a) zo heb moeten lachen bij het lezen van een boek,*
- b) iemand heb 'ontmoet' die zo geniet van dezelfde dingen als ik.*

Drie jaar zwierf ik voor werk door Cambodja (en nog wat andere soortgelijke oorden). Het had Rusland kunnen zijn! Ik schreef, genoot en verbaasde me. Iedere dag weer.

En probeer nu iedere dag in Amsterdam hetzelfde te doen. En dat lukt tot mijn verbazing wonderwel.

Ik wens jou nog veel leefplezier, verwondering en succes met de avonturen die ongetwijfeld op je pad zullen belanden,

Imke

Imke Gilsing is antropologe en filmmaakster, en werkte onder andere voor Greenpeace en de VN.

Help Imke in haar missie voor menswaardige zorg en doe mee met de Tinkerbelle Family op www.tinkerbellefamily.org

'Gek heb ik me nooit gevoeld toen ik psychotisch was. Het was alsof ik droomde met mijn ogen open. De reis van mijn leven, een enkeltje *Neverland*, waarin mijn innerlijke wereld de hoofdrol speelde.'

Tijdens een retraite kreeg Imke Gilsing op vierendertigjarige leeftijd een psychose. In de maandenlange gedwongen opname in de PAAZ die daarop volgde dacht ze dat ze Tinkerbelle was en een relatie had met Jelle Brandt Cortius. In *Een dag uit het leven van Tinkerbelle* vertelt ze haar onwerkelijke en hartverscheurende verhaal. Ze laat zien hoe het is om een psychose te hebben, in de isoleercel te zitten en hoe onmachtig omstanders en hulpverleners ermee omgaan.

NUR 770/402

 ten have

www.uitgeverijtenhave.nl